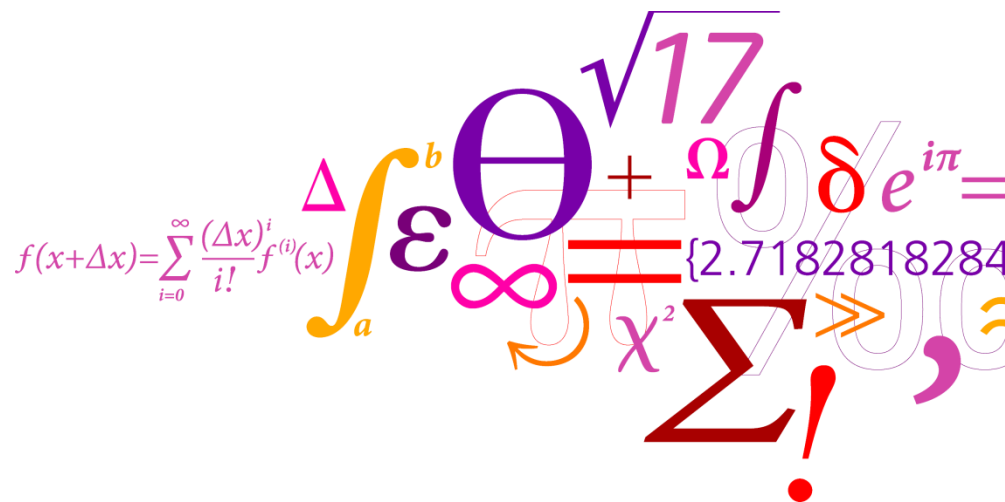

Forudsigelse af opbevaringstemperatur ved lunholdelse af færdigretter

Tina Beck Hansen, DTU

Solvej K. Holm Hansen, DTU

FVST, Foder- og Fødevareresikkerhed

Hvorfor? Og hvad er problemet?

- Hvad er lunholdelse? Er det varmholdelse ($>65^{\circ}\text{C}$)?
  - Opbevaring ved alt fra 20 til 65°C efter en varm tilberedning
- Hvad siger de officielle retningslinjer om lunholdelse?
  - Ingen regler om lunholdelse, men vejledning om at opbevaring uden køl ikke bør overstige 3 timer i forbindelse med salg eller servering af spiseklare fødevarer
- Hvad er problematikken ved lunholdelse?
  - Kan der være vækst af overlevende sporedannere?
  - Hvor hurtigt når de til et evt. sygdomsfremkaldende antal?

Mål: Finde de opbevaringstemperaturer der forhindrer vækst til et sygdomsfremkaldende niveau inden for 3 h

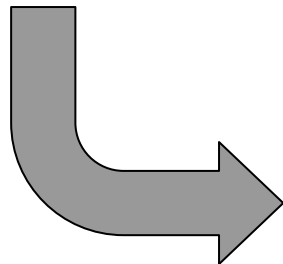
Lunholdelse – forudsigelse af patogen vækst

Hurtigst voksende sporedannende patogen?

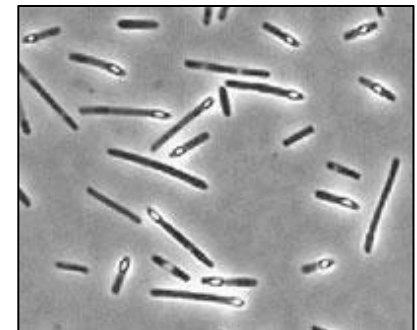
Sporedannere	Gen.tid (min) v. 40°C, pH 5,9, <1% NaCl
<i>Bacillus cereus</i>	130
<i>Clostridium botulinum</i>	75
<i>Clostridium perfringens</i>	23

Grænse for vækst af *C. perfringens*

Forekomst – eksempler (USA statistik)	Antal	Sygdoms- fremkaldende antal
Fersk svinekød 66 % Fersk oksekød 25 % Fersk fjerkrækød 79 % Hakket kød 39 % Forarbejdede kødprodukter 81 %	<p><i>Typisk:</i> 1-1.000 pr. g</p> <p><i>Maksimalt:</i> 10.000 pr. g</p>	<p><i>Typisk:</i> >10⁶ bakterier</p> <p><i>Minimum:</i> 100.000 pr. g</p>

**Værst tænkelige:
10 x opformering
~ 1 log-stigning**

Lunholdelse – kan temperaturprofilen forudsiges?

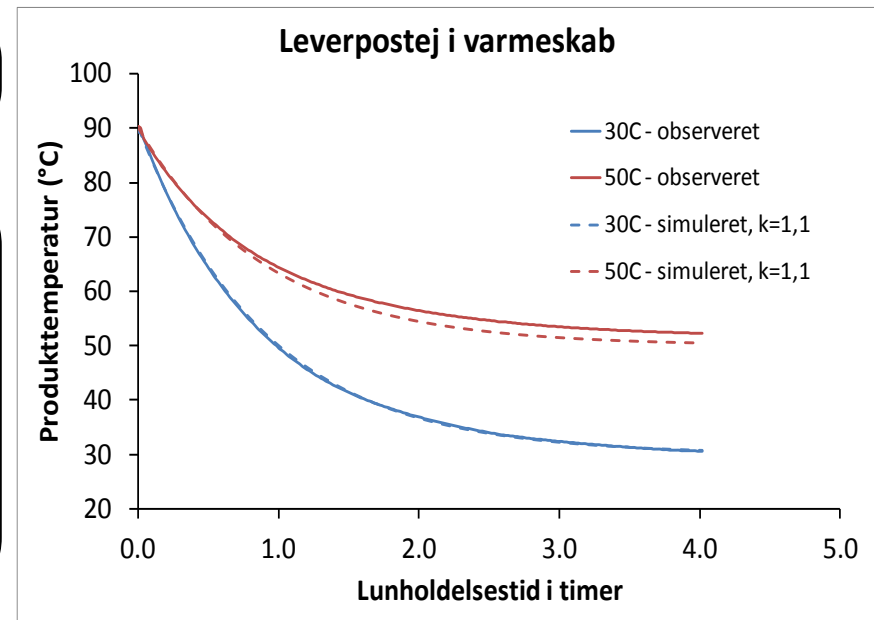
$$T(t) = T_a + (T_o - T_a) \cdot e^{-kt}$$

T_a : opbevaringstemperatur

T_o : starttemperatur

k : afkølingskonstant

t : lunholdelsestid

JA – hvis vi kan bestemme afkølingskonstanten, k kan vi forudsige temperaturforløbet under lunholdelsen

Hvad afhænger k af?

$$k = \frac{-U \cdot A}{m \cdot C_p}$$

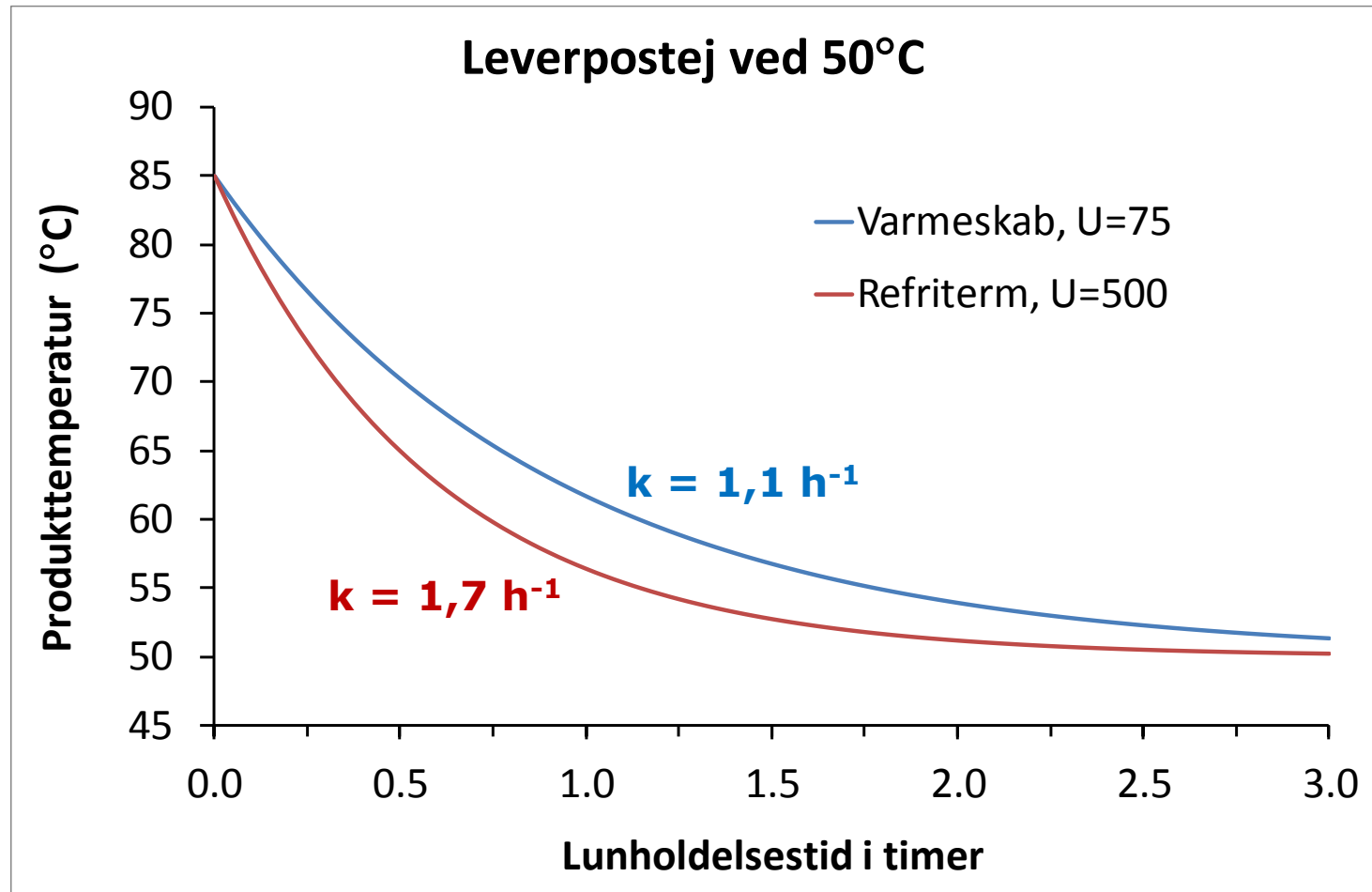
U: varmeovergangstal

A: arealet

m: massen

C_p : varmekapaciteten

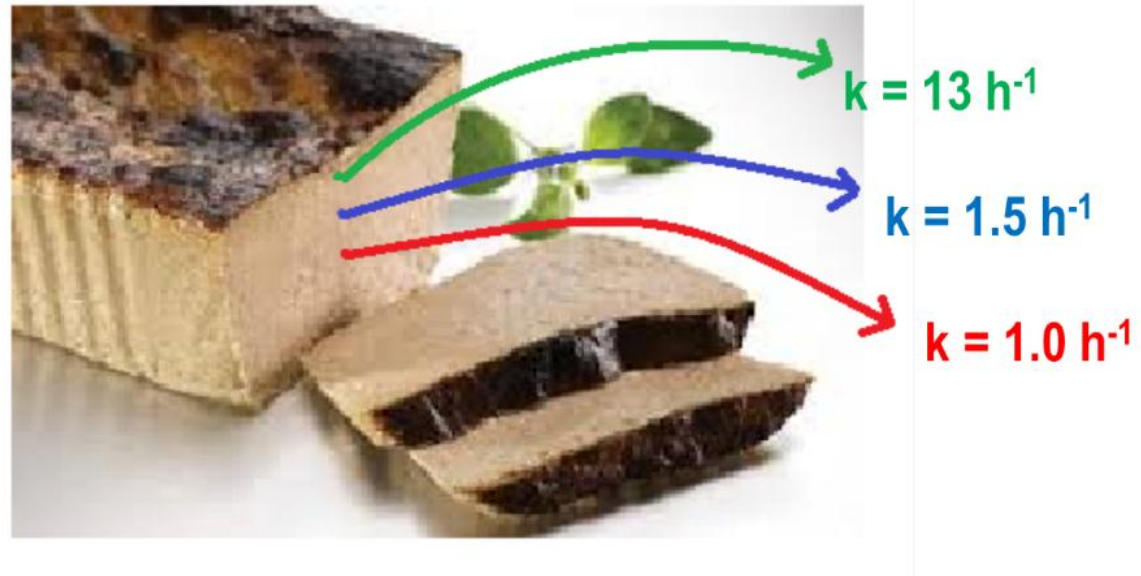
Effekt af varmeovergangstallet, U

Effekt af fødevaren (A , m og C_p)

Fødevarer v. 22°C	k (h^{-1})
Frikadelle	1,1
Kylling	0,6
Ribbensteg	0,9
Kamsteg	1,0
Leverpostej	0,6
Fiskefilet	0,9

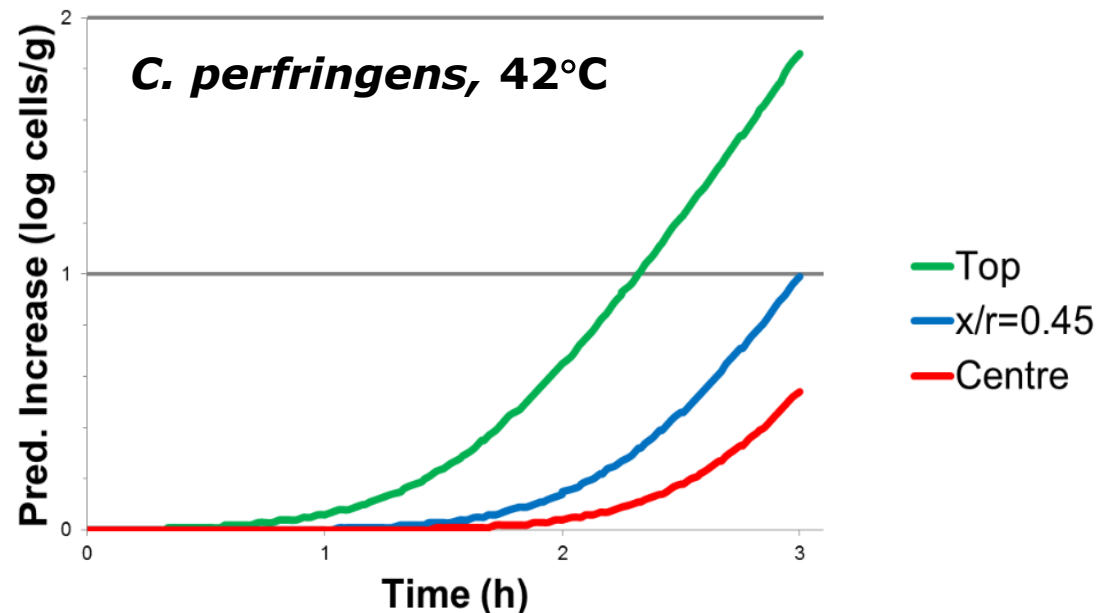
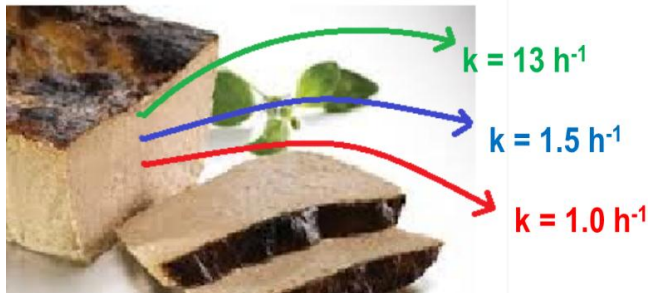
Varmeskab på 42°C med $U = 75 \text{ W/m}^2 \text{ K}$

Effekt af k på vækstmuligheden

Prædikteret vækst af *C. perfringens* forskellige steder i en leverpostei (pH 6 og 1.5 % salt-i-vand)

Inden for 3 timers lunholdelse vil vækstmuligheden af *C. perfringens* stige med stigende afkølingskonstant, k

Hvordan gjorde vi så?

- Afgrænsede problemstillingen til
  - $T_0 = 75^\circ\text{C}$
  - $t = 3$ timer
  - Værdier af k , fra $0,2$ til 10 h^{-1}
- Simulerede temperaturprofiler
  - For forskellige T_a , fra 20 til 52°C
- Prædikterede vækst af *C. perfringens*
  - Le Marc et al. (2008): IJFM 128, 41-5
- Bestemte sammenhængen mellem
  - T_a (lunholdelsestemperatur)
  - k (afkølingskonstanten)
  - $< 1 \log_{10}$ -stigning af *C. perfringens*
  - pH
  - salt

Ved at kende produktets

pH

salt

samt afkølingsprocessens

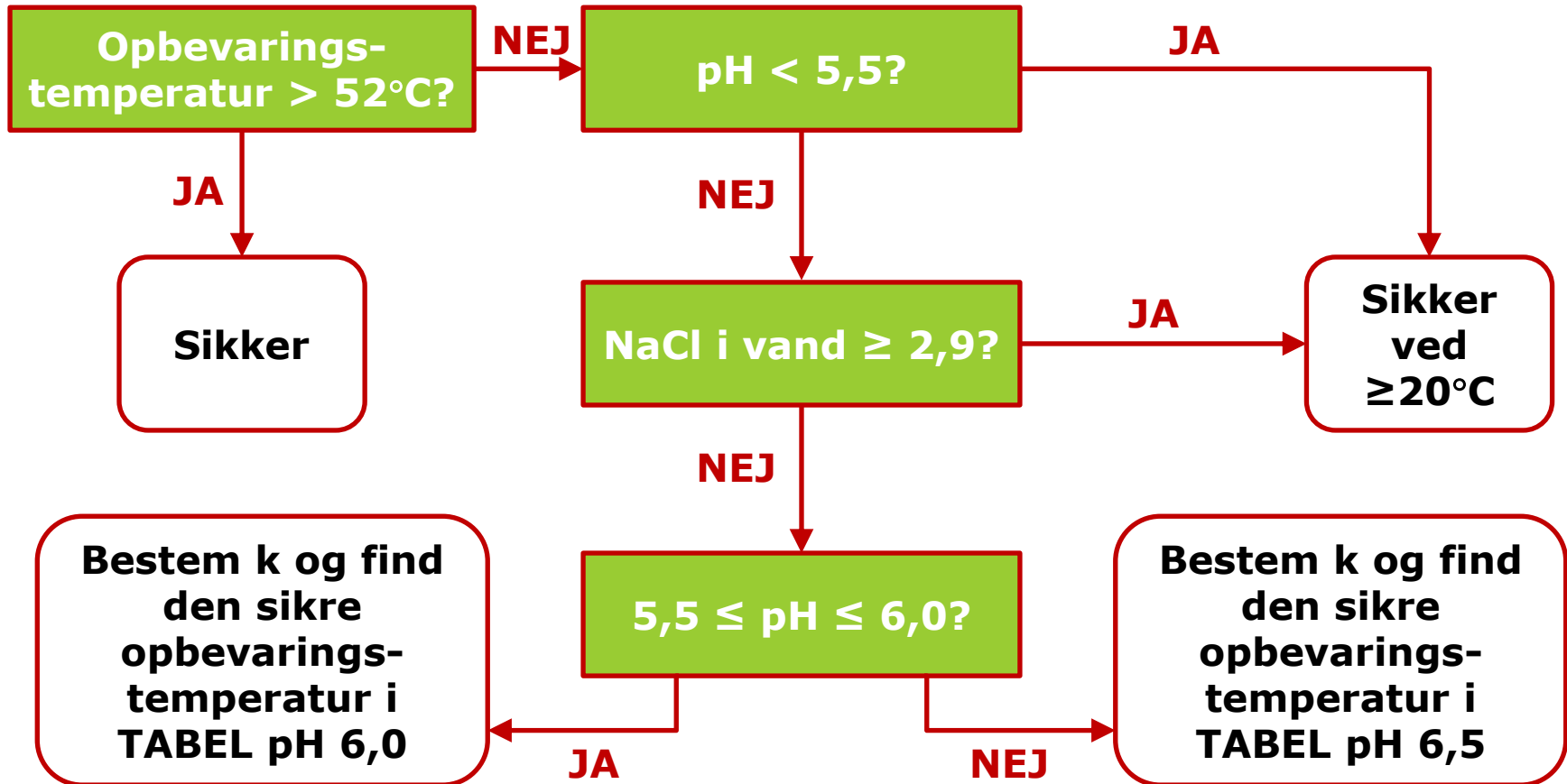
k

så kan vi forudsige de

opbevaringstemperaturer (T_a)

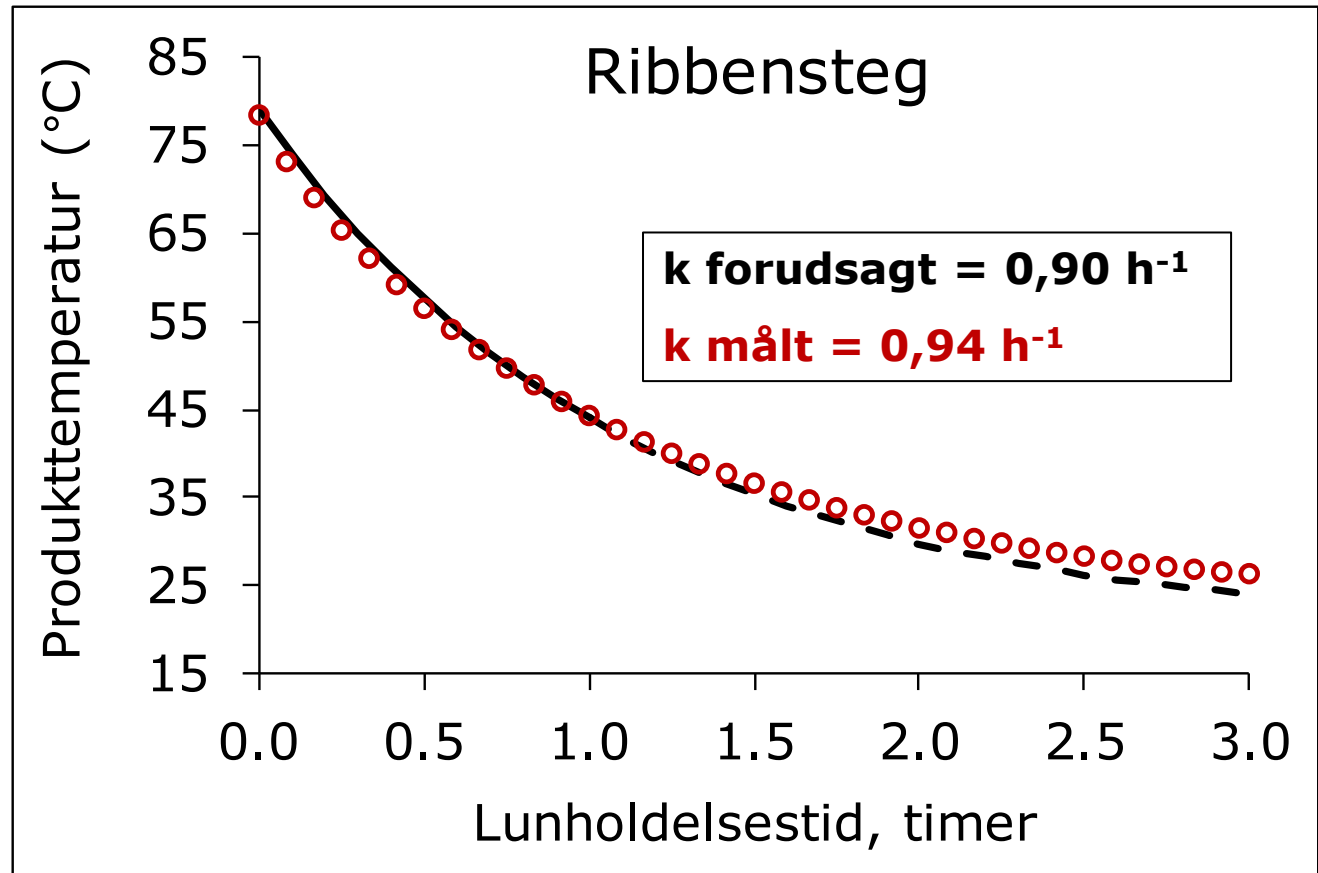
der kan sikre, at væksten af *C. perfringens* **IKKE** overskrider $1 \log_{10}$ inden for 3 timer

Modellen – for maks. 3 timer

Bestemmelse af k

	Værdi
To	79°C
Ta	20°C
t	1 time
T(t)	44°C

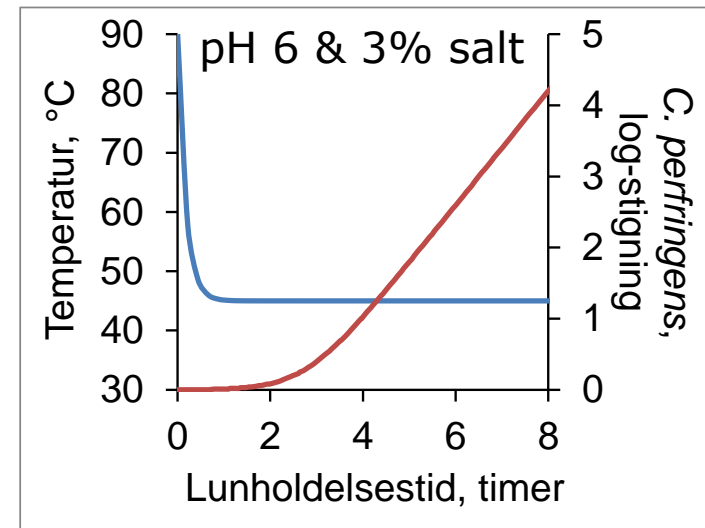
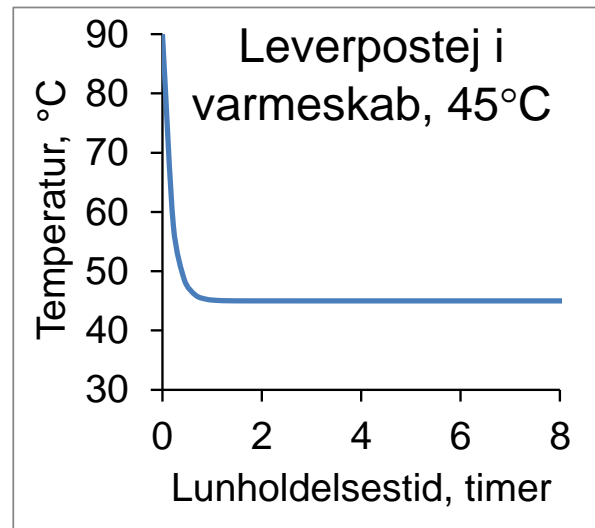
Eksempler

Fødevarer	k , målt i centrum (h^{-1})	Tykkelse < 5 cm?	pH	Salt i vand (%)	Sikker opbevaring ($^{\circ}C$)
Frikadelle	1,1	JA	6,1	2,8	≥ 20
Kylling	0,6	NEJ	6,4	1,2	≤ 31 el. ≥ 50
Ribbensteg	0,9	JA	6,4	1,6	≤ 31 el. ≥ 48
Kamsteg	1,0	NEJ	6,2	1,0	≤ 31 el. ≥ 51
Leverpostej	0,6	NEJ	6,1	3,4	≥ 20
Fiskefilet	0,9	JA	6,3	1,1	≤ 30 el. ≥ 49

Mere end 3 timers lunholdelse?

1. Bestem afkølingskonstanten, k (på samme måde som før)
2. Simuler temperaturprofilen for det specifikke produkt og varmekilde samt ønsket opbevaringstemperatur og -tid
3. Overfør temperaturprofilen til Perfringens Predictor (http://modelling.combase.cc/Perfringens_Predictor.aspx)
4. Vurder om vækstmuligheden for *C. perfringens* overstiger 1 log

	Værdi
To	90°C
Ta	30°C
t	1 time
T(t)	49°C

Tak for opmærksomheden